

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 26. januar 2021

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino

Iva Dimic, predsednica

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	26 -01- 2021
Šifra:	602-04/21-4/1
Povezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino

Na podlagi drugega odstavka 48. čl. poslovnika DZ in v povezavi z 32. členom poslovnika DZ poslanske skupine SDS, SMC in NSi zahtevamo sklic seje Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino in sicer z obravnavo naslednje točke:

»Spolno nadlegovanje v akademskem prostoru«.

I.

Obrazložitev:

V medijih že nekaj let spremljamo zgodbe o spolnem nadlegovanju v akademskem prostoru. Dolgoletno javno izpostavljanje problema spolnega nadlegovanja se je sprva problematiziralo predvsem skozi prizmo kriterijev pri zaposlovanju žensk in v odnosu do žensk na delovnem mestu, kar je rezultiralo v jasni definiciji spolnega nadlegovanja v 7. členu Zakona o delovnih razmerjih, ki pravi, da je spolno nadlegovanje *»kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja«.*

Posledice spolnega nadlegovanja so različne, žrtve pa se lahko soočajo s psihološkimi, čustvenimi in telesnimi težavami. Konkretno to pomeni ponižanje, strah, jezo, sram, krivdo, občutek nemoči in krivice, tesnobo, depresijo, izgubo motivacije, napade panike, težave v koncentraciji, posttravmatsko motnjo, zlorabo alkohola, uporabo prepovedanih substanc, razmišljanje o samomoru, povišan nivo stresa, glavobole, slabosti, težave s spanjem in motnje prehranjevanja.

Kljub resnim posledicam tega zavržnega dejanja, se zdi, da v akademskem prostoru ne moremo narediti napredka na področju preprečevanja spolnega nadlegovanja ter zaščite žrtev pred spolnim nadlegovanjem. Še več, ne moremo se znebiti občutka, da se odgovorni otepajo temeljitega pretresa akademskega prostora, ki bi končno ustavil ponavljajoča se dejanja poniževanja šibkih, ki si jih privilegirani del akademske sfere, s pozicije moči, vedno znova lahko privoščijo. Šele do nedavnega, z

umestitvijo spolnega nadlegovanja v polje javnega diskurza, so nekatere žrtve zbrale dovolj poguma in opisale svojo izkušnjo v določenem visokošolskem zavodu oziroma univerzi, vendar večinoma na anonimni način.

Zelo zgovoren je podatek, da le peščica univerz v slovenskem prostoru premore akt o varovanju dostojanstva zaposlenih ter študentov univerze. Univerza v Ljubljani v *Pravilniku o ukrepih za varovanje dostojanstva zaposlenih na Univerzi v Ljubljani in študentov Univerze v Ljubljani* opredeljuje tako osnovne pojme (2. člen), kot tudi dolžnosti vodstva v primeru nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja (7. člen) ter ukrepanje, če vodstvo ugotovi, da obstaja utemeljen sum, da je do nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja prišlo (11. člen). Kljub temu, da je iz naslova predmetnega pravilnika razvidno, da se ta nanaša tudi na odpravljanje posledic spolnega nadlegovanja tudi za študentsko populacijo, so določila, ki bi to dejansko urejala, bolj skopa. Podoben pravilnik je sprejela tudi Univerza v Mariboru. *Pravilnik o zagotavljanju varovanja dostojanstva delavcev Univerze v Mariboru pri delu* se za razliko od podobnega pravilnika Univerze v Ljubljani tudi v naslovu ne dotakne možnosti urejanja te problematike za študentke in študente. *Navodila o opredelitvi in izvajanju aktivnosti proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu* Univerze na Primorskem prav tako natančno opredeljujejo predvsem ukrepe za preprečevanje in sankcioniranje spolnega nadlegovanja med zaposlenimi, ne definirajo pa ukrepov, ki bi se nanašali na študentsko populacijo.

Odsotnost pravnega okvirja, ki bi na posamezni univerzi in samostojnih visokošolskih zavodih enotno urejal problematiko spolnega nadlegovanja tako za zaposlene kot za vse študentke in študente, je s pomočjo širšega odobravanja ustaljenih družbenih praks na področju spolnega nadlegovanja, pripeljal do tega, da se kljub potrditvi določenih obtožb o spolnem nadlegovanju zadeve pogosto zaključijo bodisi z degradacijo prijaviteljev bodisi s potekom mandata storilca, redko kdaj pa z izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi ali hujšo sankcijo.

Zadnji medijsko odmeven primer podrobneje razkriva domnevno spolno nadlegovanje na eni od fakultet Univerze v Ljubljani, katere vodstvo pa podrobnejših pojasnil, zaradi varstva osebnih podatkov in nekončanih postopkov, v zadevi ni podalo. Je pa senat Filozofske fakultete v konkretnem primeru spolnega nadlegovanja sprejel poseben sklep, v katerem so izrekli priznanje za pogum študentkam in študentom, ki so se izpostavili v postopku razkritja spolnega nadlegovanja. Kljub temu se dva meseca po razkritju informacij in leto dni od izjave o spolnem nadlegovanju, še vedno čaka na senat Univerze v Ljubljani, ki naj bi potrdil ali ovrigel odločitev senata Filozofske fakultete in tako dokončno odločil o usodi storilca tega dejanja.

Nedavna pilotna raziskava o spolnem nadlegovanju med študentsko populacijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je pokazala, da je »*spolno nadlegovanje na Filozofski fakulteti večinoma znotrajgeneracijsko, vendar ne gre zanemariti, da so nekatere oblike spolnega nadlegovanja pogojene s pozicijo moči. Anketirane osebe so namreč skoraj pri vseh naštetih dejanjih kot nosilko oziroma nosilca dejanja označile tudi predavateljice oziroma predavatelje. Po poročanju anketiranih oseb so dejanja spolnega nadlegovanja v večini primerov storili moški. Vendar so pri vseh oblikah spolnega nadlegovanja, z izjemo tistih, ki so jih doživele izključno študentke, med drugim nedobrodošlo osvajanje in spolno izsiljevanje, nosilke dejanj tudi ženske. Kljub temu pa je njihov delež v primerjavi z moškimi nizek*«.

Raziskava je odkrila razsežnosti spolnega nadlegovanja v akademskem prostoru, ki se kažejo tako v relativno visokem številu oseb, ki so spolno nadlegovanje doživele kot tudi v nizkem številu prijav tega dejanja. Izsledki raziskave kažejo, da je okoli 38 % vseh anketirancev doživel spolno nadlegovanje. »*Anketni vprašalnik je izpolnilo 182 samoidentificiranih žensk, 26 moških in 2 osebi, ki se ne*

identificirata v okviru binarne spolne kategorizacije. Rezultati ankete so pokazali, da je 80 od 210 anketiranih študentk in študentov v času študija doživelo spolno nadlegovanje, kar je skoraj dve petini (38 %) vseh anketiranih. V anketnem vprašalniku je bilo izpostavljenih štirinajst oblik spolnega nadlegovanja verbalne, neverbalne in fizične narave. Med njimi so anketirane osebe izbrale tiste oblike nadlegovanja, ki so jih v času študija na Filozofski fakulteti doživele. Prisila v spolni odnos je bila edina navedena oblika spolnega nadlegovanja, ki je ni doživel nihče od anketiranih. Odgovori razkrivajo, da so študentke v veliko večji meri izpostavljene spolnemu nadlegovanju v akademskem prostoru kot študenti.«

Nizko število prijav spolnega nadlegovanja je morda še najbolj zgovorno z vidika stigmatizacije oseb, ki so spolno nadlegovanje doživele. Omenjena raziskava je pokazala, da je le 10 % oseb z izkušnjo spolnega nadlegovanja storilko oziroma storilca prosilo, naj z ravnanjem preneha. Le ena oseba od 80 študentk in študentov je spolno nadlegovanje prijavila vodstvu fakultete.

Univerze in fakultete bi morale storiti veliko več za to, da bi bile študentke in študenti seznanjeni s to tematiko ter narediti korake tudi v smeri ozaveščanja.

V enem od odmevnih primerov, ki se je pred leti zgodil na Univerzi na Primorskem je tedanja ministrica za izobraževanje, znanost in šport, dr. Maja Makovec Brenčič, poudarila, da »ni dovolj, da vsakršne zlorabe in šlabe prakse zgolj obsojamo, univerza je s svojo ustavno zagotovljeno avtonomijo dolžna vsakršna nedopustna, neprimerna in nemoralna ravnanja preprečevati in ustrezno zaščititi akademski prostor.« Predlagatelji zato menimo, da ne glede na to, da so takšna dejanja povsod, torej tudi v akademskem prostoru, so absolutno nedopustna, neetična ter zavržna in pričakujemo konkretna dejanja pristojnih s katerimi se jih bo obsodilo in preprečilo podobne primere v prihodnosti.

II.

Odboru za izobraževanje, znanost, šport in mladino predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje **sklepe**:

1. Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino (v nadaljevanju: Odbor) ostro obsoja vsakršno verbalno in neverbalno spolno nadlegovanje s strani zaposlenih v akademskem prostoru in poziva h kazenskemu pregonu kršiteljev.
2. Odbor predlaga vsem univerzam in visokošolskim zavodom, da v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, do konca leta 2021 opravijo temeljito raziskavo o pojavu spolnega nadlegovanja v akademskem prostoru ter v skladu z izsledki raziskave oblikujejo akt o preprečevanju spolnega nadlegovanja ter odločnem in takojšnjem ukrepanju v primeru, ko se je dejanje že zgodilo.
3. Odbor predlaga vsem visokošolskim zavodom, da sprejmejo vse ukrepe iz njihove pristojnosti, da takoj preprečijo nadaljevanje akademskega delovanja tistim zaposlenim, zoper katere je podana prijava in obstaja utemeljen sum spolnega nadlegovanja.

III.

Predlagamo, da na sejo Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino povabite:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- dr. Romana Kuharja, rednega profesorja in dekana Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
- predstavnika Senata Univerze v Ljubljani
- Saro Svati Sharan, predstavnico Oddelka za filozofijo v ŠSFF in podpredsednico Študentskega sveta Filozofske fakultete
- Mio Hočevar, predsednico Študentskega sveta Filozofske fakultete
- dr. Manco Košir, univerzitetno profesorico, novinarko, publicistko in prostovoljko,
- dr. Milico Antić Gaber, redno profesorico Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
- Varuha človekovih pravic
- Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja
- Društvo za nenasilno komunikacijo

Priloge:

- Nadlegovane študentke (Tednik), dostopno na: <https://4d.rtvsl.si/arhiv/tednik/174736251>
- Pravilnik o ukrepih za varovanje dostojanstva zaposlenih na Univerzi v Ljubljani in študentov Univerze v Ljubljani
- Navodila o opredelitvi in izvajanju aktivnosti proti spolnem in drugem nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu Univerze na Primorske
- Pravilnik o zagotavljanju varovanja dostojanstva delavcev Univerze v Mariboru pri delu
- <https://zamoc.si/portfolio-item/spolno-nadlegovanje/>
- <https://radiostudent.si/univerza/pod-katedrom/spolno-nadlegovanje-v-akademskem-prostoru>
- <https://radiostudent.si/univerza/pod-katedrom/raziskava-o-spolnem-nadlegovanju-na-filofaksu>
- <https://siol.net/novice/slovenija/priback-v-tezavah-zaradi-ocitkov-studentk-539363>
- <https://www.24ur.com/novice/slovenija/profesorju-filozofske-fakultete-grozi-odvzem-akademskega-naziva.html>

Poslanska skupina SDS

Poslanska skupina SMC

Poslanska skupina NSI

Na podlagi 45. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02 in 103/07) in 59. člena Statuta Univerze v Ljubljani z dne 21.12.2004 (Ur. list RS, št. 8/2005 in spremembe, dopolnitve ter popravki) je Upravni odbor Univerze v Ljubljani na 21. seji dne 22. 10. 2012 sprejel

PRAVILNIK O UKREPIH ZA VAROVANJE DOSTOJANSTVA ZAPOSLENIH NA UNIVERZI V LJUBLJANI IN ŠTUDENTOV UNIVERZE V LJUBLJANI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina in namen)

(1) Ta pravilnik določa ukrepe, s pomočjo katerih se na Univerzi v Ljubljani zagotavlja okolje, v katerem se spoštuje dostojanstvo zaposlenih in študentov, ki študirajo na Univerzi v Ljubljani, načine odpravljanja posledic nespoštovanja dostojanstva ter ukrepe zoper lažne prijave nespoštovanja dostojanstva.

(2) Okolje, v katerem se spoštuje dostojanstvo, je takšno okolje, v katerem ni nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, bodisi s strani delodajalca ali predpostavljenih, bodisi s strani sodelavcev, ali izvajalcev visokošolskega procesa.

(3) Vsi na Univerzi v Ljubljani so dolžni spodbujati in razvijati partnersko sodelovanje ter reševanje konfliktov in storiti vse, da se ne izvajajo aktivnosti ali povzročajo situacije, ki bi pomenile nespoštovanje dostojanstva.

(4) Določbe tega pravilnika se smiselno uporabljajo tudi za ravnanja, vezana na diskriminacijo zaradi spola, rase, barve kože, starosti, zdravstvenega stanja oziroma invalidnosti, verskega, političnega ali drugega prepričanja, članstva v sindikatu ali svetu delavcev, nacionalnega ali socialnega porekla, družinskega statusa, premoženjskega stanja, spolne usmerjenosti ali zaradi drugih osebnih okoliščin.

2. člen

(opredelitev pojmov)

(1) Nadlegovanje je vsako neželjeno vedenje, povezano s katero koli osebno okoliščino, z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe ali ustvariti zastraševalno, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje.

(2) Spolno nadlegovanje je kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja.

(3) Trpinčenje je vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznikom.

3. člen

(veljavnost)

(1) Ta pravilnik velja za vse zaposlene na Univerzi v Ljubljani, ne glede na njihovo delovno mesto oziroma položaj ali posebnosti njihovih pogodb o zaposlitvi in za vse študente, ki študirajo na Univerzi v Ljubljani.

(2) Določbe tega pravilnika se smiselno uporabljajo tudi za dijake in študente, ki na Univerzi v Ljubljani opravljajo začasno ali občasno delo in za osebe, ki opravljajo delo na podlagi podjemnih ali avtorskih pogodb.

(3) Ne glede na to, ali so izrazi, ki označujejo osebe, zapisani v moškem ali ženskem slovničnem spolu, veljajo nevtrarno za moške in ženske osebe.

4. člen

(varstvo osebnih podatkov)

Žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, osebe, ki tej osebi pomagajo in vsi ostali vpleteni morajo dosledno varovati osebne podatke, s katerimi se seznanijo.

5. člen

(dolžnosti vodstva)

Vodstvo Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: vodstvo) je dolžno uvesti ukrepe iz tega pravilnika ter zagotoviti njihovo izvajanje v skladu s predpisi.

II. UKREPI ZA PREPREČEVANJE NADLEGOVANJA, TRPINČENJA ALI SPOLNEGA NADLEGOVANJA

6. člen

(ozaveščanje in informiranje)

(1) Vodstvo zagotavlja, da so vsi zaposleni in študenti, ki študirajo na Univerzi v Ljubljani, seznanjeni z določbami tega pravilnika. Seznanjenost se zagotovi z javno objavo pravilnika na Univerzi v Ljubljani.

(2) Vodstvo lahko določi tudi druge načine ozaveščanja in informiranja v zvezi z varstvom pred nadlegovanjem, trpinčenjem ali spolnim nadlegovanjem.

III. UKREPI V PRIMERU NADLEGOVANJA, TRPINČENJA ALI SPOLNEGA NADLEGOVANJA

7. člen

(dolžnosti vodstva)

Vodstvo v zvezi z odpravljanjem posledic izvajanja nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja:

- obravnava problem nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja s potrebno obzirnostjo in zaupnostjo in v celoti zaščiti osebno dostojanstvo in zasebnost žrtve,

- priznava vsem zaposlenim pravico do pritožbe zaradi domnevnega nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja in zagotavlja njeno ustrezno obravnavo, posamezen primer pa obravnava in rešuje tudi na podlagi zahteve sindikata,
- zagotavlja vsem vpletenim pošteno zaslišanje in obravnavo,
- preverja resničnost obtožb in v primeru lažne obtožbe sproži ustrezen disciplinski postopek oziroma uporabi druge ukrepe v skladu s predpisi in tem pravilnikom,
- pritožbe rešuje brez odlašanja,
- osebam, ki niso vpletene, ne razkriva nikakršnih podrobnosti primera ali osebnih podatkov,
- ustrezno ukrepa proti izvajalcem nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, oziroma izvede aktivnosti, ki so dopustne v skladu s predpisi,
- vsem vpletenim dopušča zunanjo strokovno pomoč.

8. člen

(neformalno reševanje)

(1) Kadar je to možno, naj skuša žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja problem rešiti neformalno.

(2) Neformalno reševanje pomeni zlasti, da oseba, ki je žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja zahteva od osebe, za katero meni, da izvaja takšno ravnanje, da s tem preneha.

9. člen

(obvestilo vodstvu)

(1) Kadar neformalno reševanje iz prejšnjega člena ni možno, ni uspešno ali pa se žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja zanj ne odloči, o nadlegovanju, trpinčenju ali spolnem nadlegovanju pisno obvesti vodstvo. Postopek se lahko začne tudi na pisno zahtevo reprezentativnega sindikata, delavca, pooblaščenega za varnost in zdravje pri delu ali Študentskega sveta Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: pooblaščen predlagatelj).

(2) Obvestilo mora vsebovati najmanj naslednje podatke: kdo je oseba, ki je osumljena izvajanja nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, opis dogodka oziroma dogodkov ter kdaj in kje so se zgodili.

(3) Vodstvo sprejme v roku 15 dni od prejema obvestila ustrezne ukrepe za zagotavljanje delovnega okolja, v katerem ne bo nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja.

(4) Žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja mora biti ves čas obveščena o aktivnostih, ki sledijo njenemu obvestilu.

10. člen

(komisija)

(1) Za ugotovitev okoliščin v zvezi z domnevnim nadlegovanjem, trpinčenjem ali spolnim nadlegovanjem vodstvo za vsak primer posebej imenuje tričlansko komisijo, ki jo sestavljajo predstavnik rektorata Univerze v Ljubljani, predstavnik članice, na kateri je do kršitev prišlo, in predstavnik neprizadete članice. Če teče postopek zaradi dejanj zoper študenta, je namesto predstavnika neprizadete članice za člana komisije imenovan član Študentskega sveta Univerze v Ljubljani.

(2) V komisiji ne morejo biti osebe, ki so vpletene v konkreten primer izvajanja nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja.

(3) Komisija v najkrajšem možnem času, najkasneje pa v treh mesecih od imenovanja, o svojih ugotovitvah obvesti vodstvo.

11. člen

(ukrepanje)

(1) Če vodstvo ugotovi, da obstaja utemeljen sum, da je do nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja prišlo, oziroma se takšno ravnanje ali vedenje nadaljuje tudi, ko je osumljena oseba seznanjena o neustreznosti takšnega ravnanja ali vedenja, ukrepa na enega ali več sledečih načinov:

- ravna skladno z določbami disciplinske odgovornosti po Zakonu o delovnih razmerjih,
- izreče ukrep redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov po Zakonu o delovnih razmerjih,
- izreče ukrep izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi (kadar ima kršitev vse znake kaznivega dejanja) po Zakonu o delovnih razmerjih,
- razporedi delo osumljenega izvajalca nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja na drugo lokacijo, če za to obstajajo možnosti, skladno z Zakonom o delovnih razmerjih.

(2) V primerih, ko obstaja sum, da je prišlo do kršitev prepovedi nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, ki so kot kazniva dejanja opredeljena v Kazenskem zakoniku, se ne glede na določbe tega pravilnika nemudoma obvestiti policijo ali pristojno državno tožilstvo.

12. člen

(prepoved povračilnih ukrepov)

Žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja ter osebe, ki tej osebi pomagajo, ne smejo biti izpostavljene povračilnim ukrepom.

IV. UKREPI ZARADI LAŽNE PRIJAVE NADLEGOVANJA, TRPINČENJA ALI SPOLNEGA NADLEGOVANJA

13. člen

(ukrepanje)

(1) Vodstvo lahko v primeru, da ugotovi, da je zaposleni ali pooblaščen predlagatelj podal lažno obvestilo o nadlegovanju, trpinčenju ali spolnem nadlegovanju, zoper takega vlagatelja ukrepa, kakor da je storil kršitev delovnih obveznosti, razen, če ugotovi, da je bil vlagatelj utemeljeno v zmoti glede opredelitve dejanj oziroma ravnanj, ki jih je štel kot nadlegovanje, trpinčenje ali spolno nadlegovanje.

(2) Vodstvo v primeru iz prejšnjega odstavka ukrepa na enega ali več sledečih načinov:

- ravna skladno z določbami disciplinske odgovornosti po Zakonu o delovnih razmerjih,
- izreče ukrep redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov po Zakonu o delovnih razmerjih
- izreče ukrep izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi (kadar ima kršitev vse znake kaznivega dejanja) po Zakonu o delovnih razmerjih
- razporedi delo vlagatelja lažne prijave na drugo lokacijo, če za to obstajajo možnosti, skladno z Zakonom o delovnih razmerjih.

IV. KONČNA DOLOČBA

14. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati 15. dan po objavi na spletni strani Univerze v Ljubljani.

Številka: 015-4/2012

Ljubljana, dne 22. 10. 2012

prof. dr. Dušan Mramor l.r.

predsednik UO UL

Na podlagi 45. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002, 103/2007), in 28. člena Statuta UP, rektor Univerze na Primorskem izdaja naslednja

NAVODILA O OPREDELITVI IN IZVAJANJU AKTIVNOSTI PROTI SPOLNEMU IN DRUGEMU NADLEGOVANJU TER TRPINČENJU NA DELOVNEM MESTU

I. DEL: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Univerza na Primorskem (UP) je v skladu s 45. členom Zakona o delovnih razmerjih dolžna zagotavljati takšno delovno okolje, v katerem noben izmed zaposlenih na UP ne bo izpostavljen spolnemu in drugemu nadlegovanju ali trpinčenju s strani predpostavljenih ali sodelavcev.

S tem navodilom se določajo ravnanja in ukrepi, s pomočjo katerih se na UP zagotavlja delovno okolje, v katerem se spoštuje dostojanstvo vseh zaposlenih na UP in v katerem ni spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja.

Namen teh navodil je podrobneje urediti način prepoznavanja in preprečevanja spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu, pa tudi preprečevanja posledic takšnih dejanj.

2. člen

(Opredelitev spolnega nadlegovanja)

Spolno nadlegovanje je kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja, ali pa s takim učinkom.

Vedenja in ravnanja, ki pomenijo verbalno spolno nadlegovanje iz prvega odstavka tega člena, so zlasti:

- predlogi, povezani s spolnostjo, ali siljenje k spolni dejavnosti,
- spolno sugestivne pripombe, opazke in namigovanja,
- opolzki komentarji, ki se nanašajo na oblačenje, telo ali videz osebe,
- uporaba obscenih izrazov ali gest,
- spreminjanje poslovnih tem v spolne,
- zgodbe ali šale s spolno vsebino,
- bahanje s spolnimi podvigi,
- postavljanje osebnih vprašanj o spolnem življenju osebe,
- druga podobna verbalna vedenja ali ravnanja.

Vedenja in ravnanja, ki pomenijo neverbalno spolno nadlegovanje iz prvega odstavka tega člena, so zlasti:

- (raz)pošiljanje elektronskih sporočil, pisem, telefaksov in drugega gradiva s spolno vsebino,
- kazanje pornografskih ali spolno sugestivnih slik ali besedil,
- pohotni pogledi ali žaljivo spogledovanje,
- spolno sugestivne geste ali strmenje v telesne dele osebe,
- tesno približevanje osebi, kadar govorimo,
- druga podobna neverbalna vedenja ali ravnanja.

Vedenja in ravnanja, ki pomenijo fizično spolno nadlegovanje iz prvega odstavka tega člena, so zlasti nepotrebno dotikanje oz. ponavljajoči se telesni stiki in druga podobna fizična vedenja ali ravnanja.

3. člen (Opredelitev drugega nadlegovanja)

Drugo nadlegovanje je vsako neželjeno vedenje ali ravnanje, povezano s katerokoli osebno okoliščino, z namenom prizadeti dostojanstvo osebe ali ustvariti zastraševalno, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje ali pa s takim učinkom. Osebne okoliščine so spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, izobrazba in druge.

Vedenja in ravnanja, ki pomenijo nadlegovanje iz prvega odstavka, so vsa tista dejanja, ki temeljijo na različni družbeni in/ali organizacijski moči v odnosu do žrtve, kot npr.:

- posmehovanje,
- poniževanje,
- zastraševanje,
- fizična napadalnost,
- sramotilno obrekovanje ali črnjenje,
- žaljenje zaradi osebne okoliščine osebe,
- druga podobna vedenja ali ravnanja.

4. člen (Opredelitev trpinčenja)

Trpinčenje na delovnem mestu je vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznim zaposlenim na UP na delovnem mestu ali v zvezi z delom.

Vedenja ali ravnanja, ki pomenijo trpinčenje iz prvega odstavka, so:

- vedenja ali ravnanja, ki vplivajo na samoizražanje in na način komunikacije (nadrejena oseba žrtvi omejuje možnost, da bi se izražala; nenehno prekinjanje govora žrtve; kričanje na žrtev in zmerjanje žrtve; nenehno kritiziranje žrtvinega zasebnega življenja; telefonsko zastraševanje; ustne ali pisne grožnje;
- vedenja in ravnanja, ki pomenijo omejevanje in preprečevanje žrtvinih socialnih stikov (z žrtvijo nihče več ne govori; žrtev ne more govoriti z nikomer – onemogočen ji je dostop do drugih; premestitev na delovno mesto, ki je ločeno od ostalih; sodelavkam oziroma sodelavcem je prepovedano govoriti z žrtvijo; z žrtvijo ravnajo, kot da je nevidna);
- vedenja in ravnanja, ki krnijo žrtvin ugled (blatenje žrtve za njenim hrbtom; razširjanje neutemeljenih govoric; posmehovanje; obravnavanje žrtve kot duševno bolne; žrtev je prisiljena v psihiatrično ocenjevanje in/ali preiskavo; zasmehovanje žrtvine oviranosti oziroma hendikepiranosti; oponašanje žrtvinih gest, hoje, glasu z namenom zasmehovanja; zasmehovanje žrtvinega političnega prepričanja ali verske pripadnosti; zasmehovanje žrtvinega zasebnega življenja; zasmehovanje žrtvine nacionalnosti; žrtev prisilijo, da opravlja delo, ki prizadene njeno samospoštovanje; žrtvina prizadevanja se ocenjujejo napačno in ponižujoče; v žrtvine odločitve se zmeraj dvomi; žrtev kličejo s ponižujočimi imeni, ji namenajo spolne zbadljivke);
- napadi na kakovost žrtvinega poklicnega in življenjskega položaja (za žrtev ni posebnih nalog; nadrejeni žrtvi odvzemajo zadolžitve, tako da se niti ne more sama domisliti novih nalog; žrtev dobiva nepomembne naloge; žrtev dobiva naloge, ki so pod stopnjo njene strokovne usposobljenosti; žrtev nenehno dobiva nove naloge; žrtev dobiva naloge, ki vplivajo na njeno samozavest; žrtev dobiva naloge, ki presegajo njeno strokovno usposobljenost, in sicer z namenom, da bi se jo

- osramotilo; povzroča se splošna škoda, zaradi katere ima stroške zlasti žrtev; poškoduje se žrtvin dom ali delovno mesto);
- neposredni napadi na zdravje osebe (žrtev je prisiljena opravljati fizično naporno delo; grožnje s fizičnim nasiljem; da se grozi žrtvi, se uporabljajo blažje oblike nasilja; fizična zloraba; odkrito spolno nadlegovanje);
 - druga vedenja ali ravnanja, ki ustrezajo definiciji iz prvega odstavka tega člena.

5. člen **(Preprečevanje, informiranje in ozaveščanje)**

Z aktivnostmi za zaščito zaposlenih pred spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem na delovnem mestu se seznanijo vse zaposlene. Ti s svojim podpisom potrdijo, da bodo spoštovali dostojanstvo sodelavk in sodelavcev in ne bodo izvajali nasilja, še zlasti ne spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja.

UP vzpodbuja zaposlene, da se udeležujejo dogodkov, ob katerih se ozaveščajo o pojavih spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja. UP organizira dejavnosti ozaveščanja o pojavih spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja.

6. člen **(Nasveti in pomoč zaposlenim)**

Pri nujenju pomoči žrtvam veljajo naslednja načela in dejstva:

- obravnava spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja je namenjena ustavitvi nasilja, učinkoviti pomoči žrtvam ter temu, da storilke ali storilci sprejmejo odgovornost za nasilje;
- žrtev ni in ne more biti odgovorna za nasilno ravnanje ali vedenje storilke ali storilca;
- pri preiskovanju ali obravnavi prijave spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja se žrtev in storilk ali storilcev ne sooča;
- upoštevati je treba, da zaradi storjenega nasilja pride do neravnovesja v psihološki moči med žrtvijo ter storilko ali storilcem in zato so za žrtev lahko škodljivi postopki, s katerimi bi skušali krivdo za nasilje porazdeliti med vse vpletene osebe ali bi obravnavali nasilje kot konflikt med enakovredno močnimi subjekti (na primer: mediacija) in/ali zanikali povzročeno škodo žrtvi – v takem primeru bi lahko prišlo do sekundarne viktimizacije;
- ob obravnavi prijave spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja se ne izhaja iz lastnih ali preteklih izkušenj, ne sodi po lastnih občutkih in čustvih, prav tako se ne minimalizira in omalovažuje storjenega nasilja, temveč se izhaja iz individualnosti vsakega primera ter individualnosti osebe, ki nasilje doživlja;
- žrtve zlasti zaradi različne organizacijske in/ali družbene moči tudi pri blažjih oblikah spolnega ali drugega nadlegovanja od storilk ali storilcev velikokrat ne zmorejo zahtevati, naj prenehajo s svojim vedenjem ali ravnanjem, in zato se od njih tega ne more zahtevati;
- žrtve zaradi specifične dinamike in posledic nasilja pri trpinčenju od storilk ali storilcev večinoma ne zmorejo zahtevati, naj prenehajo s svojim vedenjem ali ravnanjem, in zato se od njih tega ne more pričakovati ali zahtevati;
- žrtvam se ne sme vsiljevati rešitev, temveč je treba upoštevati njihove potrebe in odločitve ter jih pri iskanju rešitev podpirati;
- namesto in v imenu žrtev se ne sprejema nobenih odločitev;
- žrtev mora biti obveščena o dejavnostih, ki sledijo njeni prijavi.

7. člen **(Dolžnosti in odgovornosti vodstvenega in vodilnega kadra)**

Dolžnosti in odgovornosti vodstvenega in vodilnega kadra so:

- skrbeti za izvajanje aktivnosti za zaščito zaposlenih proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju;

- preprečevati spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu;
- udeleževati se morajo usposabljanj za nenasilno reševanje konfliktov, vodenje zaposlenih ter za preprečevanje in obravnavo nasilja na delovnem mestu, še zlasti spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja;
- podpirati vsakogar, ki poda prijavo zaradi spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu in v zvezi z delom;
- zagotavljati take razmere, da se prijavljeni primeri spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja obravnavajo in rešijo hitro, učinkovito ter pravično.

8. člen (Naloge zaposlenih oseb)

Vsaka zaposlena oseba si mora prizadevati, da pomaga ustvarjati delovno okolje brez nasilja, v katerem se varujeta in spoštujeta dostojanstvo in integriteta zaposlenih na delovnem mestu.

Vsaka zaposlena oseba si mora po svojih najboljših močeh in zmožnostih prizadevati, da žrtvi pomaga pri izhodu iz nasilne situacije.

9. člen (Zaupna oseba)

Žrtev si lahko izbere zaupno osebo, ki jo spremlja v vseh postopkih na UP, povezanih z nasiljem.

Zaupna oseba je lahko vsaka oseba, ki si jo izbere žrtev in ki sprejme vlogo zaupne osebe in je pripravljena imeti z žrtvijo zaupen in podporni odnos.

Naloge zaupne osebe so zlasti:

- žrtvi nuditi psihosocialno oporo in pomoč;
- se z žrtvijo zaupno pogovarjati, jo seznanjati z zanjo pomembnimi informacijami in jo podpirati pri iskanju ustreznih rešitev in ukrepov v času obravnave prijave spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja;
- biti na željo žrtve prisotna tudi pri neformalnem ukrepanju žrtve in/ali formalni obravnavi spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja;
- biti z žrtvijo v zaupnem odnosu, zato se o vsebini njunih pogovorov ne sme pogovarjati s tretjimi osebami, niti ne sme informacij, ki jih je pridobila v zaupnih pogovorih, brez privoljenja žrtve navajati v formalni obravnavi

10. člen (Prepoved povračilnih ukrepov)

Žrtve spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja ter osebe, ki jim pomagajo pri izhodu iz nasilne situacije, ne smejo biti izpostavljene neprijetnim posledicam zaradi ukrepanja, ki ima za cilj uveljaviti prepovedi spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja.

II. DEL: OBRAVNAVANJE PRIMEROV SPOLNEGA IN DRUGEGA NADLEGOVANJA TER TRPINČENJA

11. člen (Neformalno reševanje)

Kadar je to mogoče in ko ne gre za kaznivo dejanje (npr. spolni napad ali poskus spolnega napada) ter se spolno ali drugo nadlegovanje pojavita prvič, se skuša problem z žrtvijo rešiti neformalno. Žrtve trpinčenja so dolžne, preden vložijo prijavo, problem poskušati najprej rešiti neformalno.

Neformalno reševanje primerov spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja pomeni, da žrtev od nadlegovalke ali nadlegovalca neposredno zahteva, naj z neželenim vedenjem ali ravnanjem preneha. To lahko žrtev stori sama ali pa skupaj z izbrano zaupno osebo oziroma sindikalno zaupnico ali zaupnikom na članicah, kjer sindikati delujejo. Na izrecno željo žrtve in v njenem imenu lahko izbrana zaupna oseba, sindikalni zaupnik ali zaupnica posredujejo pri storilki ali storilcu in zahtevajo, naj z nasilnimi dejanji preneha.

Kadar žrtev od storilke ali storilca ne more zahtevati, naj preneha z neželenim vedenjem ali ravnanjem v skladu z drugim odstavkom tega člena, to ne opravičuje ravnanja ali vedenja storilke ali storilca in ne predstavlja olajševalne okoliščine v smislu nezavedanja, da storilka ali storilec svojim ravnanjem ali vedenjem žali dostojanstvo žrtve in izvaja nasilje v smislu 2., 3. in 4. člena teh navodil.

12. člen (Dnevnik dogajanja)

Kadar narava dogajanja to dopušča, naj žrtev skuša voditi dnevnik dogajanja.

Dnevnik dogajanja so zapisi vedenj in ravnanj, ki jih žrtev dojema kot spolno ali drugo nadlegovanje ali trpinčenje. V dnevniku naj bo navedeno predvsem, kdo je oseba, ki je povzročila neko vedenje ali ravnanje, kdaj in kje natančno se je kaj zgodilo, zapisano naj bo, ali obstajajo morebitne očitvidke ali očitvidci, ali je žrtev o vedenju ali ravnanju komu povedala ter kako se je žrtev po nekem vedenju ali ravnanju počutila ter kakšne druge posledice nasilnega vedenja in ravnanja zaznava.

Dnevnik dogajanja služi kot dokazno gradivo pri formalni obravnavi spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja.

13. člen (Imenovanje komisije)

Za formalno obravnavanje primerov spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja rektor imenuje petčlansko komisijo, ki jo sestavljajo:

- 2 zaposlena visokošolska učitelja ali sodelavca (plačna skupina D),
- 1 zaposleni raziskovalec (plačna skupina H),
- 2 zaposlena strokovno-administrativna delavca (plačna skupina J).

Pri sestavi komisije se upošteva enakomerna zastopanost obeh spolov. Osebe morajo uživati veliko zaupanje zaposlenih, en član komisije mora imeti izobrazbo pravne smeri.

Če je vložena prijava zoper članico oziroma člana komisije ali če je prijaviteljica oziroma prijavitelj ali žrtev članica ali član komisije, rektor imenuje nadomestno članico oziroma člana.

Če je v obravnavi ugotovljeno, da je spolno ali drugače nadlegovala ali trpinčila oseba, ki je članica ali član komisije, ji mandat nemudoma preneha, rektor imenuje drugo članico oziroma člana komisije.

Seznam članic in članov komisije, ki vsebuje tudi kontaktne podatke, se objavi na intranetih straneh in oglasni deski, v tiskani obliki pa je seznam v vsakem trenutku na razpolago v kadrovskem sektorju rektorata.

14. člen (Prijava)

Vsakdo, kdor meni, da je žrtev spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu ali v zvezi z delom, ima pravico in dolžnost podati prijavo.

Prijava se poda pisno, v tiskani obliki po pošti ali pri osebi, ki prevzema pošto na rektoratu. Prijava se naslovi na komisijo iz 13. člena teh navodil.

Prijava mora vsebovati najmanj naslednje: kdo je domnevna storilka ali storilec, opis nasilnega dogodka oziroma dogodkov ter podatek, kdaj so se ti zgodili.

Prijavo iz prvega odstavka tega člena lahko poda žrtev sama, v njenem imenu in s pisnim pooblastilom žrtve pa tudi sindikalna zaupnica ali zaupnik ali katerakoli druga zaposlena oseba.

Prijavo iz prvega odstavka tega člena se v primeru spolnega in drugega nadlegovanja poda čim hitreje po spornem dogodku ali dogodkih, najpozneje pa v roku pol leta od nastanka dogodka.

Prijavo iz prvega odstavka tega člena se v primeru trpinčenja poda čim hitreje po spornem dogodku ali dogodkih, najpozneje pa v roku enega leta od nastanka trpinčenja.

15. člen (Delo komisije)

Komisija ob začetku obravnave prijave spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja določi, kdo od njenih članic ali članov bo skliceval sestanke in vodil zapisnike.

Komisija v skladu s prijavo izvede predhodno notranjo preiskavo in pokliče na individualni pogovor najprej žrtev, nato pa še domnevno storilko ali storilca. Žrtve in domnevnih storilk ali storilcev komisija v pogovorih ne sooča. Komisija pregleda tudi dnevnik dogajanja, če ga je žrtev vodila, prav tako pa tudi morebitne druge materialne dokaze nasilnega vedenja in ravnanja. Komisija se o dogajanju pogovori tudi z morebitnimi očitvicami in očitvicami.

Glede tega, ali je bilo ugotovljeno spolno ali drugo nadlegovanje ali trpinčenje, izda komisija pisno mnenje in o njem pisno obvesti žrtev in storilko ali storilca. Če se z mnenjem komisije ne strinjata, imata tako žrtev kot tudi storilka ali storilec v roku 5 dni od vročitve mnenja pravico podati ugovor.

Pisno mnenje komisija preda dekanu/direktorju članice, kadar gre za spolno ali drugo nadlegovanje ali trpinčenje zoper zaposlene na članici UP oziroma rektorju, kadar gre za spolno ali drugo nadlegovanje ali trpinčenje zoper zaposlene na rektoratu. Komisija lahko predlaga tudi ukrepe za ustavitev nasilja in zaščito žrtve.

Komisija svoje ugotovitve v pisni obliki predloži tudi rektorju in sicer čim prej po prejemu prijave, najpozneje pa v roku 7 dni.

Kadar gre za spolno ali drugo nadlegovanje ali trpinčenje zoper ali s strani dekana/direktorja/rektorja, komisija pisno mnenje preda prorektorju za izobraževanje ali predsedniku upravnega odbora UP.

16. člen (Naloge rektorja v zvezi z ugotovitvami komisije)

Rektor ali od njega pooblaščen oseba čim prej po tem, ko prejme ugotovitve komisije, najpozneje pa v roku 8 dni, sproži ustrezne postopke za izrek sankcij storilki ali storilcu ali začne izvajati druge ukrepe, ki jih je predlagala komisija. Med ukrepi so denimo lahko: sprememba delovnega mesta storilke ali storilca, zagotovitev ustreznega psihosocialnega svetovanja na prošnjo žrtve, začasno zmanjšanje žrtvinih obveznosti.

Če komisija ugotovi obstoj spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja, mora predlagati rektorju, da poda prijavo policiji zaradi storitve kaznivega dejanja po 174. oziroma 197. členu Kazenskega zakonika. Obenem s prijavo je treba navesti dokaze in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila.

17. člen
(Sankcije za zlonamerne prijave)

Proti zaposleni osebi, ki vloži prijavo zaradi spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu ali v zvezi z delom zato, da bi škodovala drugi osebi, lahko delodajalec uvede postopek za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi.

18. člen
(Prehodna določba)

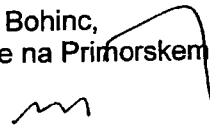
V roku 30 dni od uveljavitve navodil o opredelitvi in izvajanju aktivnosti proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu delodajalec objavi seznam članov komisije iz 13. člena

19. člen
(Končna določba)

Navodila o izvajanju politike proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu pričnejo veljati 8 dni po objavi na oglasni deski.

Številka: 221-43/09
Koper, 22.12.2009

Prof. dr. Rado Bohinc,
rektor Univerze na Primorskem

Priloge:
- Izjava zaposlenih

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
UNIVERSITÀ DEL LITORALE
UNIVERSITY OF PRIMORSKA

Titov trg 4 SI - 6000 Koper
Tel. : + 386 5 611 75 00
Fax : + 386 5 611 75 30
E-mail: info@uop.si
http://www.uop.si

Izjava
zaposlenih, da so seznanjeni in se strinjajo z Navodili o opredelitvi in izvajanju
aktivnosti proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu

Spodaj podpisani/podpisana z lastnoročnim podpisom potrjujem, da sem seznanjen/-a in se strinjam z Navodili o izvajanju politike proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu in v zvezi z delom, ki ga je rektor Univerze na Primorskem sprejel dne 22.12.2009.

ZAPOREDNA ŠTEVILKA	PRIIMEK IN IME	DATUM PODPISA	LASTNOROČNI PODPIS
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
...			

Na podlagi 47. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in spremembe) in ob upoštevanju načela enakosti žensk in moških pri zaposlovanju in poklicnem delu je rektorica Univerze na Primorskem, dne 23. 10. 2020 sprejela naslednja

NAVODILA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH NAVODIL O OPREDELITVI IN IZVAJANJU AKTIVNOSTI PROTI SPOLNEMU IN DRUGEMU NADLEGOVANJU TER TRPINČENJU NA DELOVNEM MESTU

1. člen

V Navodilih o opredelitvi in izvajanju aktivnosti proti spolnemu in drugemu nadlegovanju ter trpinčenju na delovnem mestu (številka 221-43/09 z dne 22. 12. 2009; v nadaljevanju: Navodila) se v 1. členu številka »45.« zamenja s številko »47.«.

2. člen

11. člen Navodil se spremeni tako, da se glasi:

»Kadar je to možno, naj skuša oseba z izkušnjo spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja problem rešiti neformalno.

Neformalno reševanje pomeni zlasti, da oseba z izkušnjo spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja od osebe, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, zahteva, naj z neželenim vedenjem ali ravnanjem preneha.

Pri neformalnem reševanju se lahko oseba z izkušnjo spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja obrne tudi na zaupno osebo iz 9. člena teh Navodil.

Kadar neformalno reševanje ni možno, ni uspešno ali pa se žrtev nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja zanj ne odloči, o nadlegovanju, trpinčenju ali spolnem nadlegovanju poda pisno prijavo skladno s 14. členom teh Navodil.«

KONČNA DOLOČBA

3. člen

Ta Navodila začnejo veljati naslednji dan po objavi na spletni strani univerze.

Datum: 23. 10. 2020
Številka: 002-28/2020

prof. dr. Klavdija Kutnar,
rektorica Univerze na Primorskem

Datum objave na spletni strani Univerze na Primorskem, dne 23. 10. 2020.

Na podlagi 47. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 - popr.), 24. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11), 10. člena Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru (OdPUM-1, Uradni list RS, št. 28/2000, 98/2003, 79/2004, 36/2006, 137/2006, 58/2007, 67/2008, 96/2009) in 271. člena Statuta Univerze v Mariboru (Statut UM-UPB10, Uradni list RS, št. 46/2012, 28/2014), je Upravni odbor Univerze v Mariboru na svoji 5. izredni seji dne 27.2.2015, sprejel naslednji

**PRAVILNIK O ZAGOTAVLJANJU VAROVANJA DOSTOJANSTVA DELAVCEV
UNIVERZE V MARIBORU PRI DELU
Št. 012/2015/2**

SPLOŠNE DOLOČBE

**1. člen
(vsebina in namen)**

- (1) Ta pravilnik določa ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov spolnega in drugega nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu in diskriminacije delavcev Univerze v Mariboru.
- (2) Prepovedano je spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu. Delodajalec je dolžan zagotavljati takšno delovno okolje, v katerem noben delavec ne bo izpostavljen spolnemu in drugemu nadlegovanju ali trpinčenju.
- (3) Prepovedana je diskriminacija. Delodajalec je dolžan v času trajanja delovnega razmerja zagotoviti enako obravnavo vseh zaposlenih ne glede na njihove osebne okoliščine.

**2. člen
(opredelitev pojmov)**

- (1) **Spolno nadlegovanje** je kakršna koli oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja ali vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja.
- (2) **Nadlegovanje** je vsako ponavljajoče se ali sistematično neželeno vedenje, povezano s katero koli osebno okoliščino, z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe ali ustvariti zastraševalno, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje.
- (3) **Trpinčenje na delovnem mestu** je vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v zvezi z delom.
- (4) **Diskriminacija** je vsaka neenaka obravnavo glede na narodnost, raso ali etnično poreklo, nacionalno in socialno poreklo, spol, barvo kože, zdravstveno stanje, invalidnost, vero ali prepričanje, starost, spolno usmerjenost, družinsko stanje, članstvo v sindikatu, premoženjsko stanje ali drugo osebno okoliščino v skladu s tem zakonom, predpisi o uresničevanju načela enakega obravnavanja in predpisi o enakih možnostih žensk in moških.

(5) **Konfliktna situacija** je generični pojem, ki se v tem pravilniku uporablja za spolno nadlegovanje, druge oblike nadlegovanja, trpinčenje na delovnem mestu in diskriminacijo.

(6) Izrazi, ki so zapisani v moški ali ženski slovnični obliki, se uporabljajo nevtravno tako za moške in ženske.

3. člen (odgovorne osebe)

(1) Odgovorna oseba za izvajanje določil tega pravilnika je na ravni univerze rektor, na ravni članice dekan, na ravni druge članice pa direktor ali ravnatelj.

4. člen (dolžnosti odgovornih oseb)

(1) Odgovorne osebe so dolžne zagotavljati delovno okolje v katerem ni prisotno spolno nadlegovanje, druge oblike nadlegovanja, trpinčenje na delovnem mestu ali diskriminacija.

(2) Odgovorne osebe so zlasti zadolžene:

- informirati in ozaveščati delavce v zvezi z varstvom pred konfliktnimi situacijami;
- prijave reševati brez odlašanja;
- zagotoviti, da delavci niso izpostavljeni neugodnim posledicam zaradi ukrepanja, ki ima za cilj uveljavitev prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu ter diskriminacije;
- zagotavljati ustrezno izvrševanje začasnih ukrepov za zagotovitev ustreznega delovnega okolja v skladu s tem pravilnikom.

UKREPI ZA PREPREČEVANJE KONFLIKTNIH SITUACIJ

5. člen (informiranje in ozaveščanje)

(1) Odgovorne osebe zagotavljajo, da so delavci Univerze v Mariboru seznanjeni z določbami tega pravilnika.

(2) Odgovorne osebe lahko izvajajo tudi druge oblike aktivnosti ali ukrepe, ki bi preprečevale nastajanje konfliktnih situacij med delavci Univerze v Mariboru.

UKREPI V PRIMERU NASTANKA KONFLIKTNIH SITUACIJ

6. člen (postopek reševanja)

(1) Konfliktne situacije se praviloma razrešuje neformalno.

(2) Kadar konfliktne situacije ni mogoče razrešiti neformalno oziroma žrtev ne želi neformalno reševati zadeve, lahko žrtev zahteva uvedbo formalnega postopka.

7. člen
(neformalno reševanje)

- (1) Neformalno reševanje izvede oseba, ki je žrtev konfliktna situacije, sama in sicer na način, da zahteva od osebe, za katero meni, da izvaja prepovedano ravnanje, da s tem preneha.
- (2) Neformalno reševanje se lahko izvede tudi na način, da oseba, ki je žrtev konfliktna situacije, zahteva od osebe, ki je nadrejena osebi, za katero meni, da izvaja prepovedano ravnanje, da slednjo opozori, da s tem preneha, pri čemer je takšno opozorilo neformalne narave in nima formalnih posledic.

8. člen
(formalno reševanje)

- (1) Formalno reševanje se prične s pisno prijavo, ki jo lahko poda oseba, ki meni, da je žrtev konfliktna situacije (prijavitelj).
- (2) Pisno prijavo se poda čim hitreje po nastanku konfliktna situacije. Delodajalec lahko izda opozorilo kršitelju najkasneje v šestih mesecih od nastanka kršitve.
- (3) Pisno prijavo se naslovi na rektorja Univerze v Mariboru.
- (4) Pisna prijava mora vsebovati:
 - navedbo osebe, ki je osumljena izvajanja spolnega nadlegovanja, druge oblike nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu ali izvajanja diskriminacije;
 - opis dogodka oziroma dogodkov z navedbo kdaj in kje se je konfliktna situacija zgodila;
 - morebitna dokazila;
 - navedbo osebe, ki podaja prijavo in njen podpis (prijavitelj).
- (5) Rektor najkasneje v roku 5 delovnih dni od prejema pisne prijave sprejme potrebne začasne ukrepe za zagotovitev ustreznega delovnega okolja, v istem roku pa imenuje tudi tričlansko komisijo za potrebe ugotovitev okoliščin v zvezi s konfliktno situacijo. V primeru da je oseba, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, rektor, opravlja naloge rektorja po tem pravilniku glavni tajnik Univerze v Mariboru.

9. člen
(začasni ukrepi in očitna (ne)utemeljenost)

- (1) Začasni ukrepi so :
 - premestitev prijavitelja/ osebe, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja na drugo lokacijo;
 - prepoved osebi, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, da se približuje ali komunicira s prijaviteljem;
 - prepoved osebi, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, da odreja delovne naloge prijavitelju;
 - drugi ukrepi, ki bi po mnenju odgovorne osebe pomenili zagotovitev ustreznega delovnega okolja.
- (2) Začasni ukrepi trajajo do zaključka formalnega postopka.

- (3) V kolikor iz prijave izhaja očitna neutemeljenost, rektor prijavo zavrne z napotilom, da lahko prijavitelj uveljavlja sodno varstvo v skladu Zakonom o delovnih razmerjih.
- (4) V kolikor iz prijave izhaja očitna utemeljenost, lahko rektor nemudoma pristopi k sprejemu in izvedbi ustreznih ukrepov, skladno z določilom 12. člena tega Pravilnika. V tem primeru se postopek obravnave prejete prijave pred komisijo ne izvede.

10. člen (komisija)

- (1) Tričlansko komisijo sestavljajo predsednik in dva člana. Predsednik in člani komisije ne smejo biti kakor koli vpleteni v primer konfliktna situacije. Najmanj en član komisije mora biti iz tiste članice, kjer je prišlo do konfliktna situacije. V kolikor prijavitelj to izrecno zahteva v svoji pisni prijavi, enega člana komisije imenuje sindikat, katerega član je prijavitelj ob vložitvi pisne prijave.
- (2) Komisija se seznani s pisno prijavo. Kopijo pisne prijave komisija posreduje osebi, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, ki se v roku 8 dni od prejema do le te lahko opredeli ter prav tako priloži morebitna dokazila v podkrepitev svojih navedb. Kadar komisija oceni, da je to potrebno, lahko opravi neformalni individualni razgovor s prijaviteljem kot tudi z osebo, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, lahko pa tudi z drugimi osebami, če meni, da je to potrebno za razjasnitev posameznih okoliščin iz prijave.
- (3) Komisija na podlagi svojih ugotovitev izda stališče, s katerim se opredeli ali je osumljena oseba izvajala spolno nadlegovanje, druge oblike nadlegovanja, trpinčenje na delovnem mestu ali katero obliko diskriminacije nad prijaviteljem. V kolikor komisija meni, da je bila podana lažna prijava, le to izpostavi v svojem stališču.
- (4) Kadar komisija ni enotnega mnenja, se odloči z večino opredeljenih glasov članov komisije, član komisije, ki se z večinskim stališčem ne strinja, pa lahko poda ločeno stališče.
- (5) Komisija izda svoje stališče najkasneje v 3 mesecih po njenem imenovanju. Kot datum imenovanja komisije se šteje datum izdaje sklepa o imenovanju komisije.
- (6) V primeru, da komisija v roku 3 mesecev ne izda stališča, nemudoma posreduje rektorju vmesno poročilo, v katerem zapiše svoje dotakratne ugotovitve in razloge zaradi katerih komisija ni uspela izdati stališča.

11. člen (lažna prijava)

- (1) Prijavitelj poda lažno prijavo, če le-ta vsebuje neutemeljene očitke z očitnim namenom škodovati osebi, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja, očitkov pa ni mogoče opredeliti kot zmoto pri opredelitvi dejanja.
- (2) Zoper prijavitelja lažne prijave se lahko ukrepa v skladu z določili tega pravilnika.

12. člen (ukrepi)

- (1) Rektor po prejemu stališča komisije ali vmesnega poročila oziroma v primeru iz 4. odstavka 9. člena tega Pravilnika, ukrepa zoper osebo, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje ali prijavitelja lažne prijave v skladu z delovno pravno zakonodajo na enega ali več sledečih načinov:
 - uvede disciplinski postopek zoper osebo, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje/prijavitelja;
 - pisno opozori osebo, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje/prijavitelja na izpolnjevanje obveznosti in možnost odpovedi pogodbe o zaposlitvi, če bo delavec ponovno kršil pogodbene in druge obveznosti iz delovnega razmerja;
 - osebi, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje/prijavitelju izreče ukrep redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov;
 - osebi, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje/prijavitelju izreče ukrep izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
 - razporedi osebo, za katero je v postopku ugotovljeno, da je izvajala spolno in drugo nadlegovanje ali trpinčenje /prijavitelja na drugo lokacijo, če za to obstajajo možnosti.
- (2) Rektor ni vezan na stališče ali vmesno poročilo komisije. Pred ukrepanjem lahko rektor izvede dodaten neformalni individualni razgovor s prijaviteljem kot tudi z osebo, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja.
- (3) O izvedenih ukrepih se obvesti prijavitelja in osebo, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja. Formalni postopek se zaključi z dnem posredovanja obvestila prijavitelju in osebi, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja.
- (4) Zoper odločitev rektorja lahko oseba, ki je osumljena izvajanja spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja oziroma prijavitelj uveljavljata sodno varstvo v skladu Zakonom o delovnih razmerjih.
- (5) Kadar obstaja sum, da je v okviru konfliktne situacije prišlo do storitve kaznivega dejanja, se ne glede na določbe tega pravilnika nemudoma obvesti policijo ali okrožno državno tožilstvo.

13. člen (prepoved izpostavljanja neugodnim posledicam)

- (1) Delavec, ki je žrtev konfliktne situacije, ne sme biti izpostavljen neugodnim posledicam zaradi ukrepanja, ki ima za cilj uveljavitev prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu ter diskriminacije.

14. člen (zaupna oseba)

- (1) Žrtev si lahko izbere zaupno osebo, zaposleno na Univerzi v Mariboru, ki jo spremlja v vseh postopkih v zavodu, povezanih z nasiljem.
- (2) Zaupna oseba je lahko vsaka oseba, ki si jo izbere žrtev in ki sprejme vlogo zaupne osebe in je pripravljena imeti z žrtvijo zaupen in podporni odnos.

(3) Naloge zaupne osebe so zlasti:

- žrtvi nuditi psihosocialno podporo in pomoč;
- se z žrtvijo zaupno pogovarjati, jo seznanjati z zanjo pomembnimi informacijami in jo podpirati pri iskanju ustreznih rešitev in ukrepov v času obravnave spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja;
- biti na željo žrtve prisotna tudi pri neformalnem ukrepanju žrtve in/ali formalni obravnavi spolnega ali drugega nadlegovanja ter trpinčenja;
- biti z žrtvijo v zaupnem odnosu, zato se o vsebini njunih pogovorov ne sme pogovarjati s tretjimi osebami, niti ne sme informacij, ki jih je pridobila v zaupnih pogovorih, brez privoljenja žrtve navajati v formalni obravnavi.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

15. člen (veljavnost pravilnika)

- (1) Ta pravilnik začne veljati 8 dan po objavi v Obvestilih Univerze v Mariboru in velja za vse delavce na Univerzi v Mariboru ne glede na njihovo delovno mesto, položaj ali vrsto pogodbe na podlagi katere opravljajo delo na Univerzi v Mariboru.
- (2) Z dnem veljavnosti tega pravilnika preneha veljati Pravilnik proti nadlegovanju in trpinčenju na delovnem mestu (Obvestila UM, št. XXX-6-2012), ki ga je Upravni odbor Univerze v Mariboru sprejel na svoji 24. redni seji dne 17.12.2012.
- (3) Postopki, ki so bili začeti po Pravilniku proti nadlegovanju in trpinčenju na delovnem mestu, se dokončajo po pravilih Pravilnika proti nadlegovanju in trpinčenju na delovnem mestu.
- (4) Postopki, ki so se bili začeti po uveljavitvi Pravilnika o zagotavljanju varovanja dostojanstva delavcev Univerze v Mariboru pri delu, se vodijo po pravilih tega pravilnika, ne glede na trenutek nastanka spolnega in drugega nadlegovanja, trpinčenja na delovnem mestu in diskriminacije. Kot začetek postopka šteje dan, ko je prijavitelj podal pisno prijavo za formalno reševanje konfliktne situacije.

Predsednik Upravnega odbora
Univerze v Mariboru
prof. dr. Bojan Škof i.r.

Spolno nadlegovanje

Kaj je spolno nadlegovanje?

Spolno nadlegovanje je širok izraz, ki obsega različne oblike neželene verbalne in fizične pozornosti s spolno vsebino, kot so neželeno namigovanje na spolnost, prepričevanje v spolne dejavnosti, zahteve za spolne usluge, in vse ostale verbalne ali fizične oblike nadlegovanja s spolno vsebino. Do spolnega nadlegovanja prihaja na delovnem mestu ali med izobraževanjem s strani znanih oseb kakor tudi v javnosti s strani neznanih oseb. Spolno nadlegovanje prav tako ni nujno povezano le s spolnim vedenjem ali usmerjeno na določeno osebo, saj lahko vključuje tudi javno izrečene negativne komentarje o ženskah (ali moških) kot družbeni skupini. Spolno nadlegovanje na prvem mestu ogroža dostojanstvo žrtve, prizadene njena čustva in osebnost, vendar se lahko v primeru stopnjevanja nasilništva sprevrže tudi v spolni napad.

Nekatere oblike spolnega nadlegovanja:

- neželeno osvajanje in ponavljajoče se vabljenje na druženje ali zmenke,
- namigovanje in pripombe na spolnost,
- verbalno nadlegovanje s spolno vsebino, vključno s pohvalami, dobrikanjem, šalami in opolzkimi komentarji na temo spolnosti oziroma videzom, oblačili ali telesom osebe,
- uporaba seksističnih izrazov do druge osebe,
- pogovori o spolnih odnosih, dejanjih in fantazijah na delovnem mestu, med izobraževanjem ali drugih neprimernih mestih,
- pošiljanje sporočil s spolno vsebino,
- pošiljanje fotografij in videoposnetkov s spolno vsebino,
- pridobivanje, prepričevanje ali siljenje v spolni odnos,
- zahteve za spolne usluge,
- postavljanje posrednih ali neposrednih pogojev za zaposlitev ali napredovanje v povezavi s spolnimi uslugami,
- neželeno in nepotrebno dotikanje ali fizični stik, vključno z dejanji kot so dotikanje oblačil, las ali telesa, trepljanje, objemanje, masaža in poljubljanje.

Do spolnega nadlegovanja prihaja v zelo raznolikih okoliščinah. Storilci so večinoma moški, medtem ko so žrtve večinoma ženske. Nasilneži so lahko nadrejeni v delovnem okolju, sodelavci, učitelji, vrstniki ali znanci. V primeru nadlegovanja na javnem mestu gre lahko tudi za popolne neznance.

Posledice spolnega nadlegovanja

Izkušnja spolnega nadlegovanja lahko pri nekaterih žrtvah – glede na obliko in trajanje nadlegovanja – povzroči psihološke, čustvene in telesne težave.

Čustvene posledice lahko vključujejo ponižanje, strah, jezo, sram, krivdo, občutek nemoči in krivice.

Psihološke posledice lahko vključujejo tesnobo, depresijo, izgubo motivacije, napade panike, težave v koncentraciji, posttravmatsko motnjo, zlorabo alkohola, uporaba prepovedanih substanc, razmišljanje o samomoru.

Telesne posledice lahko vključujejo povišan nivo stresa, glavoboli, slabosti, težave s spanjem, motnje prehranjevanja.

Razlika med spolnim nadlegovanjem in spolnim napadom

Spolno nadlegovanje in spolni napad sta medsebojno povezana izraza, med katerima pogostokrat ni ostre ločnice, prav tako lahko nadlegovanje vodi v poskus napada oziroma napad. Vendar ju moramo vsebinsko in zakonodajno obravnavati ločeno. Spolno nadlegovanje se nanaša na kršitev pravice do dela in izobraževanja brez nadlegovanja druge osebe, medtem ko se spolni napad nanaša na spolno vedenje ali spolni stik, ki se odvije brez privolitve žrtve. Spolno nadlegovanje pomeni kršitev zakonodaje, saj Zakon o delovnih razmerjih prepoveduje spolno in druge oblike nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu. Vendar pri tem spolno nadlegovanje ni opredeljeno kot kaznivo dejanje, medtem ko so različne oblike spolnega napada opredeljene kot kazniva dejanja.

Program

Politika

Glasba

Kultura

Družba

Univerza

Znanost

Doniraj

Arhiv

Spolno nadlegovanje v akademskem prostoru

Uredništvo univerze

12. 7. 2020 - 16.00

[2020-07-12-pod-katedrom-spolno-nadlegovanje-v-akademskem-prostoru.mp3](#)

Spolno nadlegovanje je pojav, ki je v družbi postal viden šele, ko je dobil svoje mesto v javnem diskurzu. Iztočnico za današnji komentar smo si sposodili od zaslužne profesorice doktorice Mace Jogan, ki je v našem prostoru ena izmed vodilnih raziskovalk na področju sociologije spola.

Konec 70. let preteklega stoletja se je spolno nadlegovanje začelo aktivneje problematizirati predvsem v okviru zaposlovanja – žensk. Eden največjih dosežkov tako imenovanega drugega feminističnega vala je vzpostavitev zakonske definicije, ki je spolno nadlegovanje predstavila iz polja nevidnega, ga opredelila kot družbeni problem in ponudila mehanizme ter orodja za njegovo preprečevanje.

V slovenskem prostoru se je področje spolnega nadlegovanja začelo naslavljeni šele v devetdesetih letih 20. stoletja. **Zakonsko podlago pa smo dobili kasneje, šele leta 2003 v okviru Zakona o delovnih razmerjih.** Spolno nadlegovanje je torej v okviru slovenske ter tudi evropske zakonodaje še vedno v večji meri vezano na sfero dela, opredeljeno v okviru delovnopravne zakonodaje, kot kršitev človekovega dostojanstva in kot tako zajema ravnanja, ki škodujejo posameznici oziroma posamezniku.

Zakon o delovnih razmerjih, ki povzema definicijo, sprejeto v okviru Uradnega lista Evropske unije, v 7. členu spolno nadlegovanje opredeljuje kot: *»kakršno koli obliko neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega vedenja spolne narave z namenom ali posledico prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja.«* Definicija spolnega nadlegovanja je torej precej široka in se nikakor ne navezuje samo na ravnanja fizične narave.

Da je spolno nadlegovanje splošno razširjen in pogost pojav, kateremu so v večji meri izpostavljene ženske, so pokazali rezultati raziskave o nasilju nad ženskami, ki jo je leta 2014

opravila Agencija Evropske unije za temeljne pravice. Ugotovili so, da se je s spolnim nadlegovanjem srečala vsaka peta ženska do petnajstega leta starosti.

Večina dosedanjih raziskav v slovenskem prostoru se je osredotočila predvsem na sfero dela. **Vprašanje spolnega nadlegovanja v akademski sferi pa je zaenkrat, navkljub njegovi pomembnosti, še vedno zelo slabo raziskano.**

V akademskem prostoru se oblikujejo in reproducirajo norme, ki odražajo organizacijo spolnega reda, strukture razporejanja družbene moči in načine socializacije spolov. V tem oziru je akademski prostor pomemben tudi z vidika oblikovanja odnosa širše družbe do spolnega nadlegovanja. Razumevanje, prepoznavanje in preprečevanje le-tega je namreč pogojeno z uvedenimi praksami in politiko, ki posamezna dejanja označujejo za družbeno nedopustna in nezaželena. Percepcija institucionalne pomoči pa je odvisna tudi od tega, na kakšen način je povzročiteljica oziroma povzročitelj discipliniran.

Na področju visokošolskega izobraževanja v Sloveniji problematiko spolnega nadlegovanja urejajo različni pravilniki. **Vsaka od treh javnih univerz, to so ljubljanska, mariborska in primorska, ima za to področje sprejet svoj pravilnik. Medtem ko univerzi v Novi Gorici in Novem mestu nimata sprejetega posebnega dokumenta.**

Pravilnik ljubljanske univerze načine odpravljanja posledic spolnega nadlegovanja v akademskem prostoru določa le za zaposlene, čeprav je že iz imena dokumenta »**Pravilnik o ukrepih za varovanje dostojanstva zaposlenih na Univerzi v Ljubljani in študentov Univerze v Ljubljani (2012)**« razvidno, da naj bi dokument urejal to problematiko tudi za vse študentke in študente. Pravilnika mariborske in primorske univerze to področje prav tako urejata le za njihove zaposlene. Kaj se torej zgodi, če do spolnega nadlegovanja pride v odnosu med predavateljskim kadrom in študentsko populacijo oziroma na relaciji med samo študentsko populacijo, ni jasno.

Na vseh treh javnih univerzah se od žrtve spolnega nadlegovanja pričakuje, da pred formalno in uradno prijavo poskuša sama najprej neformalno rešiti situacijo; Univerza na Primorskem celo določa, da je to žrtvina dolžnost. Sociologinja in poznavalka tega področja Jasna Podreka pa nas opozarja, da se osebe, ki imajo izkušnjo spolnega nasilja, torej znotraj tega tudi spolnega nadlegovanja, praviloma soočajo z občutki sramu pred odzivom okolice in bližnjih, ki jih lahko pogojuje tudi strah, da jim nihče ne bo verjel. Pogosto se pojavijo tudi občutki krivde, da so same izzvale neko nasilno vedenje. Zato se velikokrat zgodi, da

potrebujejo osebe z izkušnjo spolnega nadlegovanja veliko časa, da o izkušnji spregovorijo, in še več, da povzročiteljico oziroma povzročitelja prijavijo, nekatere pa molčijo vse življenje.

Pričakovanje, da se mora oseba, ki je imela izkušnjo spolnega nadlegovanja, z doživetim dejanjem in njegovo nosilko oziroma nosilcem spoprijemati sama, je torej popolnoma nesprejemljivo. Univerza v Ljubljani sicer »vsem vpletenim dopušča zunanjo strokovno pomoč«. Vendar menimo, da ni dovolj, da vodstvo to zgolj dopušča; ko gre za nadlegovanje ali trpinčenje na delovnem mestu oziroma v našem primeru v akademskem prostoru, bi morala institucija kot delodajalka žrtvi zagotoviti ustrezno strokovno pomoč in jo tudi financirati. Poleg tega je pomembno poudariti, da omenjeni univerzitetni pravilniki **ne** vzpostavljajo protokola reševanja primerov spolnega nadlegovanja.

Poleg dobre pravno-formalne urejenosti spolnega nadlegovanja bi v slovenskem akademskem prostoru potrebovali tudi študijo, ki bi odgovorila vsaj na nekaj ključnih vprašanj, kot so na primer: katera dejanja študentke in študenti sploh prepoznavajo kot spolno nadlegovanje; ali so jim bile oziroma bili izpostavljeni, in če, kako pogosto se jim je to dogajalo; ter nenazadnje, kako so se na spolno nadlegovanje odzvale oziroma odzvali.

Ta in nekatera druga vprašanja so bila vodilo pilotne raziskave, ki jo je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani v okviru predmeta Spol in telo opravila skupina študentk; to so bile Tina Bizjak, Neža Jagodic, Mojca Suhovršnik, Urška Turk in Sara Ugrin pod vodstvom profesorice Milice Antić Gaber. Rezultati raziskave bodo jeseni predstavljeni zainteresirani javnosti.

Današnji komentar sta spisali **Tina Bizjak** in **Mojca Suhovršnik**.

Aktualno-politične oznake: [spolno nasilje](#) [spolno nadlegovanje](#) [akademski prostor](#)

Avtorji: [Tina Bizjak](#) [Mojca Suhovršnik](#)

Institucije:

[Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani \(FF UL\)](#)

[Univerza v Ljubljani \(UL\)](#)

[Univerza v Mariboru \(UM\)](#)

[Univerza na Primorskem](#)

[Univerza v Novi Gorici](#)

[Univerza v Novem mestu](#)

Program

Politika

Glasba

Kultura

Družba

Univerza

Znanost

Doniraj

Arhiv

Raziskava o spolnem nadlegovanju na Filofaksu

Uredništvo univerze

4. 10. 2020 - 16.00

[2020-10-04-pod-katedrom-raziskava-o-spolnem-nadlegovanju-na-filofaksu.mp3](#)

»Vse skupaj je šlo tako daleč, da se **na svoji fakulteti nisem več počutila varno in zaželeno.** [...] [G]rozen je bil občutek, da nimaš nadzora nad tem, kako blizu ti lahko nekdo pride. Ne vem, ali sem kdaj v življenju tolikokrat ponovila besede 'prosim, umakni se' in 'prosim, prenehaj.' Najbolj se mi je vtisnilo v spomin, kolikokrat sem to rekla. Nešteto. [...] Prizadela me je predvsem to, da številni niso razumeli moje stiske, in to, da sem morala velikokrat razlagati, zakaj ta ravnanja obsojam kot spolno nadlegovanje. Pa saj vem, da mi tega ne bi bilo treba - drugim razlagati karkoli, opravičevati prijavo, ampak občutek, da drugi zgodbi verjamejo, da dejanja obsojajo, da so na moji strani, je bil zame takrat zelo pomemben.« Izhodiščni navedek je pričevanje ene izmed intervjuvanih študentk, ki je sodelovala v **pilotni raziskavi o spolnem nadlegovanju med študentsko populacijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.**

Vprašanje spolnega nadlegovanja v akademskem prostoru je navkljub njegovi pomembnosti zaenkrat še vedno slabo raziskano. Namen pilotne raziskave, katere rezultate vam danes predstavljamo, je bil preučiti, katera dejanja študentke in študenti razumejo kot spolno nadlegovanje in ali so v času študija na fakulteti spolno nadlegovanje doživeli. Raziskavo so opravile magistrske študentke **Tina Bizjak, Neža Jagodic, Mojca Suhovršnik, Urška Turk in Sara Ugrin** pod mentorstvom profesorice **Milice Antić Gaber**. Poleg kvalitativne metode polstrukturiranih intervjujev je bila izvedena tudi kvantitativna raziskava na priložnostnem vzorcu študentk in študentov Filozofske fakultete.

Anketni vprašalnik je izpolnilo **182 samoidentificiranih žensk, 26 moških in 2 osebi, ki se ne identificirata v okviru binarne spolne kategorizacije.** Rezultati ankete so pokazali, da je **80 od 210 anketiranih študentk in študentov v času študija doživelo spolno nadlegovanje**, kar

je skoraj dve petini (38 %) vseh anketiranih. V anketnem vprašalniku je bilo izpostavljenih **štirinajst oblik spolnega nadlegovanja verbalne, neverbalne in fizične narave**. Med njimi so anketirane osebe izbrale tiste oblike nadlegovanja, ki so jih v času študija na Filozofski fakulteti doživele. **Prisila v spolni odnos je bila edina navedena oblika spolnega nadlegovanja, ki je ni doživel nihče od anketiranih**. Odgovori razkrivajo, da so **študentke v veliko večji meri izpostavljene spolnemu nadlegovanju v akademskem prostoru kot študenti**. Študentke so namreč za razliko od študentov doživele vse ostale v anketnem vprašalniku izpostavljene oblike spolnega nadlegovanja. Rezultati ankete so pokazali, da so bile študentke bolj izpostavljene predvsem nezaželenim komentarjem glede njihovega videza, oblačenja in telesa, nedobrodošlemu osvajanju ter prejemanju nezaželenih sporočil s spolno vsebino. **Dve študentki sta poročali o tem, da sta doživele tudi izsiljeni poljub**. Najbolj razširjena oblika spolnega nadlegovanja tako med študentkami kot študenti so bile **seksistične šale, zgodbe, opazke in pripombe**.

Ugotovljeno je bilo, da je spolno nadlegovanje na Filozofski fakulteti večinoma znotrajgeneracijsko, vendar ne gre zanemariti, da so nekatere oblike spolnega nadlegovanja pogojene s pozicijo moči. **Anketirane osebe so namreč skoraj pri vseh naštetih dejanjih kot nosilko oziroma nosilca dejanja označile tudi predavateljice oziroma predavatelje**. Po poročanju anketiranih oseb so dejanja spolnega nadlegovanja v večini primerov storili moški. Vendar so pri vseh oblikah spolnega nadlegovanja, z izjemo tistih, ki so jih doživele izključno študentke, med drugim nedobrodošlo osvajanje in spolno izsiljevanje, **nosilke dejanj tudi ženske**. Kljub temu pa je njihov delež v primerjavi z moškimi nizek.

Študentke in študenti, ki so v okviru Filozofske fakultete doživele spolno nadlegovanje, se nanj niso znali odzvati – **največkrat so se delali, kot da se ni nič zgodilo, nekaj pa se jih je odzvalo s šalo ali pa niso storili ničesar**, ker so se počutili nemočne. Le 10 odstotkov oseb z izkušnjo spolnega nadlegovanja je storilko oziroma storilca prosilo, naj z ravnanjem preneha. **Samo ena oseba od skupno 80 študentk in študentov je spolno nadlegovanje prijavila vodstvu fakultete**.

Odziv na spolno nadlegovanje je pogojen z obliko spolnega nadlegovanja, s katero se posameznica oziroma posameznik sreča. Pričakovati gre, da so meje sprejemljivega najbolj trdno postavljene pri najbolj eksplicitnih dejanjih fizične narave. To potrjujejo tudi rezultati raziskave, saj se je izkazalo, da študentke in študenti pod pojmom spolnega nadlegovanja v največji meri prepoznavajo predvsem slednja. Ker so glede na rezultate ankete na Filozofski

fakulteti v večji meri prisotna manj eksplicitna dejanja; torej verbalno in neverbalno nadlegovanje, moramo njihove odzive razumeti tudi znotraj tega okvira.

Hkrati pa **nizek delež prijav pod vprašaj postavlja tudi odnos institucije do problematike spolnega nadlegovanja**. Meje sprejemljivega so, kot omenjeno, sicer subjektivno postavljene, vendar so te vedno odsev ponotranjenih norm, ki odražajo institucionalno organizacijo in družbeno sprejete vrednote. Na pomanjkljivo poznavanje pravnoformalne urejenosti področja spolnega nadlegovanja namiguje dejstvo, da **več kot 85 odstotkov anketiranih oseb ni poznalo Pravilnika Univerze v Ljubljani, ki ureja to področje**. Iz tega je mogoče sklepati, da je spolno nadlegovanje na ravni institucije neviden in neproblematiziran pojav, morda celo tabu. Univerza in fakulteta bi najverjetneje morali storiti veliko več za to, da bi bile študentke in študenti seznanjeni s to tematiko in Pravilnikom ter narediti korake tudi v smeri ozaveščanja o tem, da so takšna dejanja v akademskem prostoru neetična, nedopustna in zavržna.

Senzibilizacija vseh zaposlenih in študentske populacije za to temo je torej ključna za reševanje problema spolnega nadlegovanja. Zato je spodbudno poročati o tem, da je vodstvo Filozofske fakultete v obdobju od začetka raziskave do današnje predstavitve njenih rezultatov naredilo nekaj ključnih korakov v smeri naslavljanja problematike spolnega nadlegovanja. **Z novim študijskim letom 2020/2021 bodo študentkam in študentom na voljo tri za to področje strokovno usposobljene zaposlene osebe**. Gre za kader, na katerega bi se v primeru izpostavljenosti spolnemu nadlegovanju najraje obrnilo največ anketiranih oseb. Korak naprej predstavlja tudi **akcija ozaveščanja, ki se bo v prvih dneh oktobra odvila na fakulteti**. Namen slednje je poudariti, da tudi v akademskem prostoru velja ničelna toleranca do vseh oblik spolnega nadlegovanja.

Današnji komentar sta spisali Tina Bizjak in Mojca Suhovršnik.

Aktualno-politične oznake: [spolno nadlegovanje](#) [spolno nasilje](#)

Avtorji: [Tina Bizjak](#) [Mojca Suhovršnik](#)

Institucije:

[Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani \(FF UL\)](#)

Sobota,
21. 11. 2020; 22.17

Osveženo:
2 meseca

Pribac v težavah zaradi očitkov študentk

Senat Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani naj bi zaradi očitkov o spolnem nadlegovanju študentk zavrnil habilitacijo izrednega profesorja Igorja Pribca. Tako na filozofski fakulteti kot na Univerzi v Ljubljani so s pojasnili o očitkih zoper profesorja skopi, češ da gre za varovanje osebnih podatkov. Pribac nam je v kratkem odzivu dejal le, da se bo do konca postopka vzdržal komentarjev.

Požareport je pred dnevi poročal, da so izrednemu profesorju **Igorju Pribcu** zavrnilo habilitacijo zaradi očitkov o spolnem nadlegovanju študentk na filozofski fakulteti, kjer tudi predava. Na uredništvu Siol.net smo nato prejeli anonimno pismo, ki podrobneje razkriva domnevno dogajanje na ljubljanski fakulteti.

Postopek še ni končan

Pismo med drugim navaja, da naj bi dve študentki zoper Pribca oddali uradno anonimno pritožbo na Univerzo v Ljubljani, Pribcu pa naj bi izrekli disciplinski ukrep. V začetku tega študijskega leta pa naj bi, kot še piše v anonimnem pismu, študenti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani oddali negativno mnenje za njegovo habilitacijo. Konec oktobra je senat filozofske fakultete na glasovanju nato tudi formalno zavrnil habilitacijo za njegovo izredno profesuro.

Upa, da se bodo zadeve razjasnile

Ker smo želeli preveriti resničnost navedb v anonimnem pismu, smo se za podrobnejša pojasnila obrnili na vodstvo filozofske fakultete, a so bili redkobesedni. Odgovorili so nam le, da zaradi varstva osebnih podatkov in nekončanega postopka ponovne izvolitve v naziv na naša vprašanja ne morejo odgovoriti. Pribac namreč lahko v roku 15 dni vloži pritožbo na Senat Univerze v Ljubljani, potem pa obstaja še možnost sodnega varstva na upravnem sodišču na podlagi 59. člena zakona o visokem šolstvu.

Na filozofski fakulteti so nam sicer v odzivu še zapisali, da imata vodstvo in fakulteta ničelno toleranco do vseh oblik nasilja in nadlegovanja, zato se ob prijavljenih primerih tudi ustrezno odzovejo.

Za komentar smo zaprosili tudi Igorja Pribca. Kot nam je pojasnil, se bo do konca postopka vzdržal komentarjev, je pa za Požareport dejal, da "odločitev senata obžaluje" in pravi, da postopek še ni končan, zato upa, da se bodo zadeve do konca postopka razjasnile.

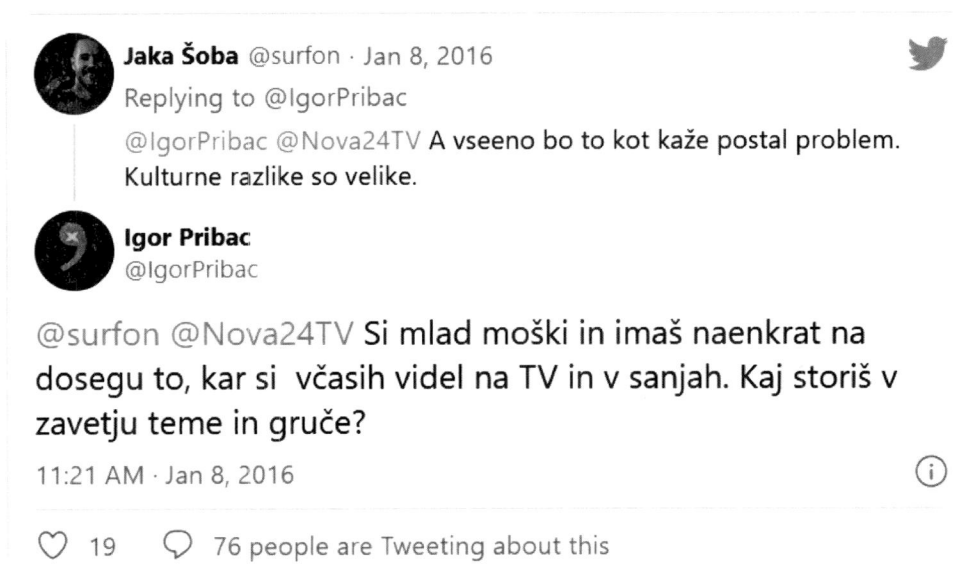
Za dodatna pojasnila o podanih prijavih študentk pa smo se obrnili tudi na Univerzo v Ljubljani. A nam tudi oni zaradi varstva osebnih podatkov niso podali konkretnjših odgovorov. "Poudarjamo pa, da na Univerzi v Ljubljani vse prijave in pritožbe resno ter ustrezno obravnavamo," so ob tem dodali.

Sporni komentarji na družbenem omrežju Twitter

Pribac je bil v preteklosti vpet tudi v domačo politiko. Bil je namestnik vodje volilnega štaba predsednika **Danila Türka** leta 2012, oktobra 2017 pa je bil med udeleženci kongresa Stranke socialno-liberalnega zavezništva **Alenke Bratušek**. Dogajanje v politiki pa je pogosto tudi komentiral za različne medije.

Leta 2016 je poskrbel za nekaj ogorčenja na družbenem omrežju Twitter. V luči takratnih silvestrskih nasilnih napadov moških severnoafriškega in arabskega rodu ob kölnski železniški postaji v Nemčiji na ženske je dogodek na svojem Twitterju pospremil s komentarjem: "Si mlad moški in imaš naenkrat na dosegu to, kar si včasih videl na televiziji in v sanjah. Kaj storiš v zavetju teme in gruče?"

A je pozneje tvitnil tudi, da je to, kar se je zgodilo v nemškem mestu, povsem nesprejemljivo in vredno vse obsodbe in da so njegovo sporočilo številni napak razlagali.

SLOVENIJA

Profesorju Filozofske fakultete grozi odvzem akademskega naziva

Ljubljana, 25.01.2021, 19:12 | Posodobljeno pred 18 urami

 PREDVIDEN ČAS BRANJA: 2 min

AVTOR
Tadej Grešovnik

KOMENTARJI
220

Bo profesor filozofske fakultete Igor Pribac, ki se sooča z resnimi očitki o spolnem nadlegovanju študentk, ostal brez akademskega naziva? Po tem, ko je senat fakultete nekdanjemu šefu volilnega štaba Danila Türka zavrnil habilitacijo, bo po pritožbi v torek o njegovi usodi odločal senat ljubljanske univerze. Pribac pa dan pred odločitvijo vse obtožbe zanika: "Svojih študentk in študentov se nisem nikoli neprimerno dotikal ali jih izsiljeval."

"Pribac odhaja, nadlegovanje ostaja ..." – transparent, ki obuja že več kot leto dni stare očitke zoper profesorja **Igorja Pribca**. Ta je ob domnevno spornem obnašanju do svojih študentk naletel na upor študentov. Interno anketo je rešilo 50 študentk in študentov ljubljanske Filozofske fakultete, iz nje pa izhaja kar 23 izjav, ki pričajo o verbalnem oziroma fizičnem spolnem nadlegovanju na fakulteti.

Sledili sta še dve anonimni prijavi. Iz njiju izhaja, da naj bi Pribac *"študentki na ustnih izpitih spraševal po njenem spolnem življenju. Odnehal naj ne bi niti, ko sta mu jasno pokazali, da se ob njegovih vprašanjih počutita nelagodno."*

Pribac, čigar akademska kariera po letu in pol visi na nitki, danes v pisnem odgovoru zapiše: *"Ostro zanikam neresnične trditve in laži na svoj račun. Navedbe, da priznavam občasne neprimerne dotike študentk, niso resnične in jih ostro zanikam. Svojih študentk in študentov se nisem nikoli neprimerno dotikal ali jih izsiljeval."*

Iz ankete, opravljene med 50 študenti in študentkami, izhaja kar 23 izjav, ki pričajo o spolnem nadlegovanju Igorja Pribca. FOTO: POP TV

A s tem Pribac očitno ni prepričal svojih najožjih sodelavcev – senat Filozofske fakultete je namreč že zavrnil njegovo ponovno izvolitev v profesorski naziv. Kot izhaja iz zapisnika, je predstojnik oddelka za filozofijo, **dr. Janko Lozar Mravlje**, opravil več pogovorov, tudi s Pribcem, in na podlagi teh ugotovil *"da ta na oddelku ne uživa več nobene resne podpore."*

Univerzitetna komisija je vodila dva disciplinska postopka. V enem je potrdila, v drugem pa ovrgla očitke o spolnem nadlegovanju nekdanje desne roke predsednika **Danila Türka**. Po več kot leto dni trajajoči sagi, ki so jo na fakulteti dolgo skrivali pred očmi javnosti, bi lahko bila že jutri znana usoda dr. Igorja Pribca.

Če bi tudi senat univerze zavrnil njegovo habilitacijo, bi to bržkone pomenilo konec Pribčeve akademske kariere v Ljubljani. Sam pa že danes – saj da gre za grobe diskreditacije in politično gonjo – napoveduje, da bo uporabil vsa pravna sredstva, da ubrani svoje dobro ime.